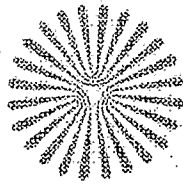

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 5322

دانشگاه پیام نور

دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه زبانشناسی و زبان انگلیسی

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته زبانشناسی همگانی

عنوان پایان نامه:

ویژگی های کلامی جدل های میان زنان و مردان

در دادگاه خانواده شهر تهران

مؤلف: نفیسه صفی

استاد راهنما: دکتر بلقیس روشن

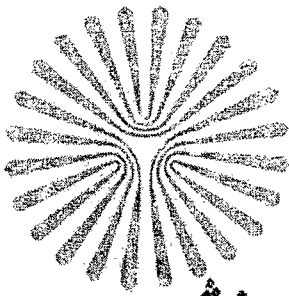
استاد مشاور: دکتر یدالله پرمون

تیر ۱۳۸۶

۱۵۲۳۱۴

کتابخانه تخصصی زبان و ادبیات فارسی
دانشگاه پیام نور

۳۳۸۷ / ۲ / ۱۳

دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور - تهران	
شماره ثبت	P
شماره مدرک	۸۷۳
شماره رکورد	۸۶/۰۴/۱۳

تصویب نامه

پایان نامه تحت عنوان:

ویژگی های کلامی جملهای میان زنان و مردان در دادگاه خانواده شهر تهران

درجه: عالی

نمره: ۲۰

تاریخ دفاع ۱۳ / ۰۴ / ۸۶

اعضای هیات داوران:

نام و نام خانوادگی

۱- خانم دکتر بلقیس روشن

۲- آقای دکتر یداله پرمون

۳- آقای دکتر فرزاد سجودی

۴- خانم دکتر بلقیس روشن

امضاء

مرتبه علمی

هیات داوران

رئیس هیات داوران

استاد راهنما

استاد راهنما

استاد مشاور

استاد مشاور

استاد داور

استاد داور

نماینده گروه

نماینده گروه

رئیس هیات داوران

استاد راهنما

تقدیم به:

حضرت علی (ع)، باب مدینه علم

روح پدر بزرگوارم، سرلوحه عشق و فداکاری

مادر مهربانم، تندیس مقدس مهر، سادگی و نجابت

همسر فداکارم و فرزندان عزیزم

تقدیر و تشکر

پروردگار متعال را شاکرم که به من توفیق برداشتن گامی دیگر در جهت ارتقای تحصیلی عنایت فرمود.
از استاد راهنمای محبوبم سرکار خانم دکتر بلقیس روشن، او که درد دانستن، تب تفکر و ایمان به اندیشه را به ذهن بی تابم هدیه کرد، صمیمانه قدردانی می نمایم.

از استاد مشاور بزرگوارم جناب آقای دکتر یدان... پرمون، او که مظهري است از تلاش، صفا و صمیمیت، آینه ای است از افتادگی و صلابت و اسوه ای برای تمامی مشعل داران طریق علم، ایمان و عمل کمال تقدیر و تشکر را دارم.

از استاد گرانقدر جناب آقای دکتر فرزاد سجودی که زحمت مطالعه و داوری این پایان نامه را متقبل شدند، کمال تشکر و امتنان را دارم.

از جناب آقای دکتر ایرج اسماعیلی که به عنوان مشاور آماری اینجانب زحمات فراوانی متحمل شدند و از راهنمایی های ایشان بسیار بهره بردم، صمیمانه تشکر می نمایم.

از جناب آقای علی محدثی، «سرپرست مجتمع قضایی شهید باهنر» که برای انجام این پژوهش در دادگاه با اینجانب کمال مساعدت و همکاری را نمودند، از جناب آقای فیضی، قاضی ارزشمند و بزرگوار و دیگر قضات و مسئولین محترم دادگاه های خانواده مجتمع قضایی شهید باهنر به جهت همکاری صمیمانه شان کمال تشکر و قدردانی را دارم.

از مادر مهربانم که در تمامی دوران تحصیل همواره یار و همراه من بودند و تا ابد وامدار محبت های ایشان هستم، تشکر می کنم و دست ایشان را به پاس تمامی زحمات بی شائبه شان می بوسم.

از همسر عزیزم آقای دکتر مرتضی متولی خامنه، معلم ارزشمندی که در تمامی مراحل زندگی مشوق و یارو یاور من بودند و گل‌های زندگی محمدحسین و محمدمهدی که با بردباری ادامه مسیر را بر من هموار ساختند، سپاسگزارم.

و در پایان ... سوگند به یاری و مساعدتی که بذل کردید، رهرو مقصدی هستیم که می جویید و منت دار بزرگی کسانی هستیم که تقدیر و تشکر در قبال عظمتشان واژه ای است مفلوک....

پیشگفتار

زبان‌شناسی با دیگر علوم که با آن در داد و ستد متقابل اند، روابطی بسیار نزدیک دارد. حد و مرزی که زبان‌شناسی را از سایر علوم جدا می‌سازد، همواره به درستی آشکار نیست، به نحوی که از ارتباط بین زبان و سایر علوم، میان رشته‌های بسیاری ایجاد شده‌اند. یکی از علوم میان رشته‌ای که اخیراً دانشمندان زبان‌شناس به آن توجه بسیار مبذول داشته‌اند، رشته‌ای است به نام زبان‌شناسی حقوقی که سعی در برقراری ارتباط بین زبان و قانون دارد.

شایان ذکر است که جامعه‌شناسی زبان روابطی را بررسی می‌کند که میان ابلاغ حقوقی و شیوه دریافت زبان حقوقی از سوی عامه مردم وجود دارد. ابلاغ مفاهیم حقوقی نیز مانند سایر ارتباط‌های زبانی، براساس انتقال پیام از فرستنده به گیرنده استوار است که البته فرستنده و گیرنده در بافتهای گوناگون زبانی با یکدیگر متفاوتند که در این میان در بافت حقوقی، این ارتباط از قانونگذار به شهروند، از قاضی به طرفین دعوی و... است.

فرایندهای قانونی عموماً در دادگاه، زندان و مراکز پلیسی انجام می‌شود. پژوهش حاضر درصدد ارزیابی بخشی از مشخصه‌های کلامی طرفین (زن و مرد) در دادگاه خانواده است.

و	فهرست علائم اختصاری
ز	فهرست جدولها
ط	فهرست نمودارها
ی	چکیده

فصل اول: طرح پژوهش

۲	۱-۱- مقدمه
۳	۱-۲- بیان مسئله
۳	۱-۳- اهمیت و ضرورت پژوهش
۴	۱-۴- اهداف پژوهش
۴	۱-۵- سؤالات پژوهش
۵	۱-۶- فرضیه های پژوهش
۵	۱-۷- روش پژوهش
۶	۱-۸- محدوده پژوهش
۶	۱-۹- محدودیت های پژوهش
۷	۱-۱۰- مفاهیم کلیدی
۹	۱-۱۱- ساختار پایان نامه

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۱۱	الف: مبانی نظری
۱۱	۲-۱- مقدمه
۱۱	۲-۲- زبان‌شناسی اجتماعی
۱۲	۲-۲-۱- گوناگونی های زبانی

۱۲	۲-۲-۲- متغیرهای غیر زبانی و رابطه آنها با گوناگونی های زبانی
۱۳	۲-۲-۲-۱- منطقه جغرافیایی
۱۳	۲-۲-۲-۲- طبقه اجتماعی
۱۳	۲-۲-۲-۳- سن
۱۴	۲-۲-۲-۴- جنسیت
۱۷	۲-۲-۲-۵- سه نظریه درباره جنسیت و زبان
۲۰	۲-۳- زبانشناسی حقوقی
۱۹	۲-۳-۱- زبان حقوق
۲۱	۲-۳-۲- تاریخچه زبانشناسی حقوقی
۲۵	۲-۳-۳- تعریف زبانشناسی حقوقی
۲۹	۲-۴- تحلیل کلام
۳۲	۲-۴-۱- تحلیل کلام حقوقی
۳۳	۲-۴-۱-۱- شیوه کار تحلیل کلام حقوقی
۳۶	ب: پیشینه پژوهش
۳۶	۲-۵- مطالعات مربوط به زبانشناسی حقوقی
۳۷	۲-۶- مطالعات مربوط به جنسیت
	فصل سوم: تجزیه و تحلیل داده ها
۴۱	۳-۱- مقدمه
۴۱	۳-۲- روش تجزیه و تحلیل داده ها
۴۳	۳-۳- جلسه های رسیدگی در دادگاه خانواده مجتمع قضایی شهید باهنر
۴۳	۳-۳-۱- جلسه رسیدگی اول

۴۵	۲-۳-۳- جلسه رسیدگی دوم
۴۷	۳-۳-۳- جلسه رسیدگی سوم
۵۰	۴-۳-۳- جلسه رسیدگی چهارم
۵۴	۵-۳-۳- جلسه رسیدگی پنجم
۵۸	۶-۳-۳- جلسه رسیدگی ششم
۶۱	۷-۳-۳- جلسه رسیدگی هفتم
۶۳	۸-۳-۳- جلسه رسیدگی هشتم
۶۴	۹-۳-۳- جلسه رسیدگی نهم
۶۷	۱۰-۳-۳- جلسه رسیدگی دهم
۶۹	۱۱-۳-۳- جلسه رسیدگی یازدهم
۷۱	۱۲-۳-۳- جلسه رسیدگی دوازدهم
۷۴	۱۳-۳-۳- جلسه رسیدگی سیزدهم
۷۸	۱۴-۳-۳- جلسه رسیدگی چهاردهم
۷۹	۱۵-۳-۳- جلسه رسیدگی پانزدهم
۸۱	۱۶-۳-۳- جلسه رسیدگی شانزدهم
۸۵	۱۷-۳-۳- جلسه رسیدگی هفدهم
۹۰	۱۸-۳-۳- جلسه رسیدگی هجدهم
۹۵	۱۹-۳-۳- جلسه رسیدگی نوزدهم
۱۰۱	۲۰-۳-۳- جلسه رسیدگی بیستم
۱۰۶	۲۱-۳-۳- جلسه رسیدگی بیست و یکم
۱۰۹	۲۲-۳-۳- جلسه رسیدگی بیست و دوم
۱۱۴	۲۳-۳-۳- جلسه رسیدگی بیست و سوم

۱۲۲	۲۴-۳-۳-جلسه رسیدگی بیست و چهارم
۱۲۶	۲۵-۳-۳-جلسه رسیدگی بیست و پنجم
۱۳۱	۲۶-۳-۳-جلسه رسیدگی بیست و ششم
۱۳۳	۲۷-۳-۳-جلسه رسیدگی بیست و هفتم
۱۳۷	۲۸-۳-۳-جلسه رسیدگی بیست و هشتم
۱۴۱	۲۹-۳-۳-جلسه رسیدگی بیست و نهم
۱۴۷	۳۰-۳-۳-جلسه رسیدگی سی ام
۱۴۹	۳۱-۳-۳-جلسه رسیدگی سی و یکم
۱۵۵	۳۲-۳-۳-جلسه رسیدگی سی و دوم
۱۵۸	۳۳-۳-۳-جلسه رسیدگی سی و سوم
۱۶۱	۳۴-۳-۳-جلسه رسیدگی سی و چهارم
۱۶۴	۳۵-۳-۳-جلسه رسیدگی سی و پنجم
۱۷۰	۳۶-۳-۳-جلسه رسیدگی سی و ششم
۱۷۴	۳۷-۳-۳-جلسه رسیدگی سی و هفتم
۱۷۹	۳۸-۳-۳-جلسه رسیدگی سی و هشتم
۱۸۶	۳۹-۳-۳-جلسه رسیدگی سی و نهم
۱۸۹	۴۰-۳-۳-جلسه رسیدگی چهلم
۱۹۸	۴۱-۳-۳-جلسه رسیدگی چهل و یکم
۲۰۱	۴۲-۳-۳-جلسه رسیدگی چهل و دوم
۲۰۴	۴-۳-تحلیل توصیفی داده ها
۲۳۹	۵-۳-تحلیل استنباطی داده ها

فصل چهارم: نتایج و پیشنهادهای پژوهش

۲۴۶	۱-۴- مقدمه
۲۴۶	۲-۴- نتایج پژوهش
۲۴۷	۳-۴- یافته های فرعی پژوهش
۲۴۸	۴-۴- پیشنهادهای پژوهش

منابع

۲۵۰	الف- منابع فارسی
۲۵۲	ب- منابع انگلیسی
۲۵۳	ج- منابع اینترنتی

پیوست

۲۵۵	پیوست ۱: مجوز حضور در دادگاه
۲۵۶	پیوست ۲: تعداد جملات پرسشی، جملات تحکم آمیز، تنوع و بسامد واژگان و اصطلاحات حقوقی به کار رفته در هریک از جلسات

واژه نامه

۲۵۹	الف- فارسی به انگلیسی
۲۶۳	ب- انگلیسی به فارسی
۲۶۷	چکیده به انگلیسی

(ج پ) ← جمله پرسشی

(ج ت) ← جمله تحکم آمیز

(ج پ غ) ← جمله پرسشی غیرمستقیم

(ج ت غ) ← جمله تحکم آمیز غیرمستقیم

و ح ← واژگان حقوقی

ز ← زن

م ← مرد

ق ← قاضی

و ز ← وکیل زن

و م ← وکیل مرد

ش ← شاهد

پ ← پسر

د ← دختر

۲۳	جدول ۱-۲- نتایج تحلیل اسوارت ویک از اعترافات ایوانز
۲۹	جدول ۲-۲- برخی شاخه های زیاتشناسی حقوقی
۲۰۴	جدول ۱-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب تحصیلات مردان
۲۰۵	جدول ۲-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب شغل مردان
۲۰۶	جدول ۳-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب نوع درخواست مردان
۲۰۷	جدول ۴-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب موقعیت مردان در دادگاه
۲۰۸	جدول ۵-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب سن پاسخگویان مرد
۲۰۹	جدول ۶-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب استفاده از واژگان حقوقی توسط مردان
۲۱۰	جدول ۷-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب استفاده از جمله های پریشی توسط مردان
۲۱۰	جدول ۸-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب استفاده از جمله های تحکم آمیز توسط مردان
۲۱۱	جدول ۹-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب تنوع واژگان به کار رفته توسط مردان
۲۱۲	جدول ۱۰-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب بسامد تکرار واژگان توسط مردان
۲۱۳	جدول ۱۱-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب تحصیلات زنان
۲۱۴	جدول ۱۲-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب شغل زنان
۲۱۵	جدول ۱۳-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب نوع درخواست زنان
۲۱۶	جدول ۱۴-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب موقعیت زنان در دادگاه
۲۱۷	جدول ۱۵-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب سن پاسخگویان زن
۲۱۸	جدول ۱۶-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب استفاده از واژگان حقوقی توسط زنان
۲۱۹	جدول ۱۷-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب استفاده از جمله های پریشی توسط زنان
۲۱۹	جدول ۱۸-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب استفاده از جمله های تحکم آمیز توسط زنان
۲۲۰	جدول ۱۹-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب تنوع واژگان به کار رفته توسط زنان
۲۲۱	جدول ۲۰-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب بسامد تکرار واژگان توسط زنان
۲۲۲	جدول ۲۱-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب جنسیت پاسخگویان
۲۲۳	جدول ۲۲-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب تحصیلات پاسخگویان زن و مرد
۲۲۴	جدول ۲۳-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب شغل پاسخگویان زن و مرد
۲۲۵	جدول ۲۴-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب نوع درخواست پاسخگویان زن و مرد
۲۲۶	جدول ۲۵-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب موقعیت پاسخگویان زن و مرد در دادگاه
۲۲۷	جدول ۲۶-۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب سن پاسخگویان زن و مرد

۲۲۸	جدول ۳-۲۷- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش برحسب استفاده از واژگان حقوقی توسط زنان و مردان
۲۲۹	جدول ۳-۲۸- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش برحسب استفاده از جمله های پرسشی توسط زنان و مردان
۲۲۹	جدول ۳-۲۹- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش برحسب استفاده از جمله های تحکم آمیز توسط زنان و مردان
۲۳۰	جدول ۳-۳۰- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش برحسب تنوع واژگان به کار رفته توسط زنان و مردان
۲۳۱	جدول ۳-۳۱- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش برحسب بسامد تکرار واژگان توسط زنان و مردان
۲۳۲	جدول ۳-۳۲- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش برحسب واژگان بکار رفته در جلسات دادگاه
۲۳۵	جدول ۳-۳۳- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش (مردان) برحسب واژگان بکار رفته و دفعات تکرار در یک جلسه
۲۳۷	جدول ۳-۳۴- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش (زنان) برحسب واژگان بکار رفته و دفعات تکرار در یک جلسه
۲۳۹	جدول ۳-۳۵- جدول آزمون t برای کاربرد واژگان حقوقی، جملات پرسشی، جملات تحکم آمیز، تنوع کلمات بکار رفته و بسامد واژگان بکار رفته بر حسب جنسیت افراد
۲۴۰	جدول ۳-۳۶- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش برحسب جنسیت و استفاده از واژگان حقوقی
۲۴۱	جدول ۳-۳۷- توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش برحسب جنسیت و استفاده از جمله پرسشی
۲۴۲	جدول ۳-۳۸- توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش برحسب جنسیت و استفاده از جمله تحکم آمیز
۲۴۳	جدول ۳-۳۹- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش برحسب جنسیت و استفاده از تنوع واژگان
۲۴۴	جدول ۳-۴۰- جدول توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش برحسب جنسیت پاسخگو و بسامد استفاده از واژگان

فهرست نمودارها

عنوان

صفحه

۲۰۴	نمودار ۳-۱- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب تحصیلات مردان
۲۰۵	نمودار ۳-۲- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب شغل مردان
۲۰۶	نمودار ۳-۳- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب درخواست مردان
۲۰۷	نمودار ۳-۴- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب موقعیت مردان در دادگاه
۲۱۳	نمودار ۳-۵- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب تحصیلات زنان
۲۱۴	نمودار ۳-۶- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب شغل زنان
۲۱۵	نمودار ۳-۷- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب درخواست زنان
۲۱۶	نمودار ۳-۸- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب موقعیت زنان در دادگاه
۲۲۲	نمودار ۳-۹- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب جنسیت پاسخگویان زن و مرد
۲۲۳	نمودار ۳-۱۰- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب تحصیلات پاسخگویان زن و مرد
۲۲۴	نمودار ۳-۱۱- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب شغل پاسخگویان زن و مرد
۲۲۵	نمودار ۳-۱۲- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب نوع درخواست پاسخگویان زن و مرد
۲۲۶	نمودار ۳-۱۳- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب موقعیت پاسخگویان زن و مرد در دادگاه
۲۴۰	نمودار ۳-۱۴- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب جنسیت و استفاده از واژگان حقوقی
۲۴۱	نمودار ۳-۱۵- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب جنسیت و استفاده از جمله های پرسشی
۲۴۲	نمودار ۳-۱۶- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب جنسیت و استفاده از جمله های تحکم آمیز
۲۴۳	نمودار ۳-۱۷- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب جنسیت و استفاده از تنوع واژگان حقوقی
۲۴۴	نمودار ۳-۱۸- نمودار توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب جنسیت پاسخگو و بسامد استفاده از واژگان حقوقی

چکیده

موضوع پژوهش حاضر در حوزه زبانشناسی حقوقی و اجتماعی است. زبانشناسی حقوقی به عنوان یکی از زیر شاخه های زبانشناسی کاربردی از جمله علوم میان رشته ای است که در ایران تا حدود زیادی ناشناخته مانده است و به عنوان تعامل بین زبان و قانون تعریف می شود. این پژوهش درصدد معرفی زبانشناسی حقوقی و بررسی برخی ویژگی های کلامی جدل های میان زنان و مردان در دادگاه خانواده شهر تهران است.

در این پژوهش فرضیه های زیر متصور است:

۱. در جدل های بین زنان و مردان در دادگاه خانواده شهر تهران، تنوع واژگان و اصطلاحات حقوقی به کار رفته توسط مردان بیش از زنان است.
۲. در جدل های بین زنان و مردان در دادگاه خانواده شهر تهران، بسامد واژگان و اصطلاحات حقوقی به کار رفته توسط مردان بیش از زنان است.
۳. در جدل های بین زنان و مردان در دادگاه خانواده شهر تهران، زنان بیش از مردان گرایش به طرح جملات پرسشی جهت جلب نظر تأیید کننده قاضی دارند.
۴. در جدل های بین زنان و مردان در دادگاه خانواده شهر تهران، درصد استفاده از جملات تحکم آمیز در مردان بیشتر از زنان است.

محدوده این پژوهش مجتمع قضایی شهید باهنر واقع در شهر تهران است. در شعبه های خانواده این مجتمع، ۴۲ جلسه رسیدگی که در آن زن و شوهر هر دو حضور داشته باشند، به طور تصادفی انتخاب شده است. روش انجام پژوهش شیوه میدانی و تحلیل محتوا است. نتایج تحقیق به شرح زیر است:

۱. میانگین تنوع واژگان و اصطلاحات حقوقی به کار رفته نزد مردان (۱۱/۸۸) نسبت به زنان (۱۱/۴۴) بیشتر است. لذا فرضیه اول تأیید می شود ولیکن از نظر آماری معنی دار نیست ($p\text{-value}=.897$).
۲. میانگین بسامد تکرار واژگان و اصطلاحات حقوقی به کار رفته نزد زنان (۱۷/۴۵) نسبت به مردان (۱۶/۸۱) بیشتر است. لذا فرضیه دوم تأیید نمی شود و از نظر آماری معنی دار نیست ($p\text{-value}=.825$).
۳. میانگین جملات پرسشی به کار رفته توسط مردان (۴/۴۸) نسبت به زنان (۴/۴۳) بیشتر است. لذا فرضیه سوم تأیید نمی شود و از نظر آماری معنی دار نیست ($p\text{-value}=.961$).
۴. میانگین جملات تحکم آمیز به کار رفته توسط مردان (۱/۵۰) نسبت به زنان (۱/۰۷) بیشتر است. لذا فرضیه چهارم تأیید می شود ولیکن از نظر آماری معنی دار نیست ($p\text{-value}=.136$).

این پایان نامه در چهار فصل تنظیم شده است. فصل اول معرف طرح پژوهش است. در فصل دوم مبانی نظری و پیشینه پژوهش بیان می شود. فصل سوم به تجزیه و تحلیل داده های گردآوری شده پرداخته و در فصل آخر نتایج و پیشنهاداتی در ارتباط با این تحقیق در اختیار دیگر پژوهشگران قرار می گیرد.

فصل اول:

طرح پژوهش

۱-۱- مقدمه

زبان پدیده ای است اجتماعی- طبیعی، زیرا انسان ذاتاً در روابط اجتماعی خود ناگزیر از ارتباط با هموعان خود است. زبانشناسی به عنوان مطالعه و بررسی علمی زبان به شاخه های مختلفی تقسیم می شود که یکی از شاخه های آن زبانشناسی اجتماعی^۱ است.

زبانشناسی، زبان را فارغ از فرد یا گروه و یا جوامعی که آن را به کار می گیرند، مطالعه می کند. وقتی زبان در ارتباط با گروه یا جامعه، مورد مطالعه قرار می گیرد، بررسی آن در حوزه شاخه دیگری قرار می گیرد که به آن زبانشناسی اجتماعی گفته می شود که به مسائل زبانی می پردازد و به ساختار زبانی کاری ندارد (۴: ۴۹).

برخی از زبانشناسان به جای اصطلاح زبانشناسی اجتماعی، جامعه شناسی زبان^۲ را به کار می برند. البته آنچه از اصطلاح «جامعه شناسی زبان» استنباط می گردد، علم جامعه شناسی است که به طور اخص «زبان» را به عنوان موضوع شناخت مورد بررسی قرار می دهد. بنابراین پرداختن به زبان در چارچوب علمی جامعه شناسی صورت می گیرد.

امروزه زبانشناسان اجتماعی بر گوناگونی های زبانی تأکید دارند. در پیدایش گوناگونی های زبانی، عوامل زبانی و غیر زبانی دخیل هستند. در این پایان نامه از بین عوامل غیر زبانی مؤثر و مختلف، عامل جنسیت بررسی می شود. پژوهش های انجام شده درباره جنسیت به شیوه ای علمی نشان داده اند که میان جنسیت و رفتار زبانی همبستگی هایی وجود دارد و بنابراین می توان بخشی از گوناگونی های موجود در زبان یک جامعه را بر اساس جنسیت گویندگان آن زبان توضیح داد (۲۶: ۱۶۲).

اخیراً زبانشناسان حوزه کار خود را به محافل قضایی نیز بسط داده اند. زبانشناسی حقوقی^۳ علمی است میان رشته ای که به کارگیری یافته های زبانشناسی در کشف هرچه بهتر حقیقت در حقوق^۴ یا نظام قضایی^۵ است. در واقع زبانشناسی حقوقی، فصل مشترک زبان و قانون است و زبانشناسان به مسائلی چون تشخیص صدا، تعیین هویت نویسنده اسناد مکتوب، عدم توازن قدرت در دادگاه ها، ماهیت شهادت دروغ، مشکلات مربوط به متون حقوقی، تهمت و افترا، تقلب در عنوانهای تجاری، تعبیر و ترجمه مکالمه ها در دادگاهها، کارآیی بروشورهای هشداردهنده و ماهیت مکالمات ضبط شده ای که به عنوان مدرک ارائه می گردند، می پردازند (۴۸: ۶۹۱-۶۸۳). زبانشناسی حقوقی از سال ۱۹۹۰ با ایجاد /نجمن بین

1-sociolinguistics

2-sociology of language

3-forensic linguistics

4-law

5-judicial system

6-court

المللی زبانشناسی حقوقی^۱ و انتشار مجله زبانشناسی حقوقی^۲ در دانشگاه بیرمنگام انگلستان خود را تثبیت کرده و زبانشناسان زیادی در این حوزه به فعالیت پرداخته اند.

در این پژوهش با اتکا به روشهای زبانشناختی در تحلیل زبان و کلام دادگاه که مشخصاً یکی از جایگاههای رسیدگی به قانون است، برخی ویژگیهای کلامی جدلهای میان زنان و مردان بررسی می شود.

۱-۲- بیان مسئله

زبانشناسی حقوقی حاصل تعامل بین زبان و حقوق است و به عنوان رویکردی جدید در حوزه زبانشناسی کاربردی مطرح شده است. حوزه عملکرد تحقیقات زبانشناسی حقوقی؛ مواردی همچون بررسی گفتمان دادگاه، تعبیر و تفسیر موارد دادگاهی، قابلیت فهم و درک مدارک قانونی، توانایی درک هشدارهای پلیس درباره افراد مظنون و استفاده از شواهد زبانی و غیره است.

این رشته علمی ناظر بر عملکرد شاخه های زبانشناسی مانند تجزیه و تحلیل کلام^۳، معنی شناسی^۴، فنون نگارش متون حقوقی^۵، آواشناسی در تشخیص هویت^۶، بر اهداف مرتبط با قانون در محاکم قضایی است. گستره عملکرد پژوهشهای زبانشناسی حقوقی از یک طرف دانش زبانشناختی و از طرف دیگر نیازهای مجامع قانونی و حقوقی همچون دادگاه هاست. در این پژوهش از بین شاخه های مختلف زبانشناسی، کلام و از میان محافل حقوقی، دادگاه خانواده انتخاب شده است.

۱-۳- اهمیت و ضرورت پژوهش

همان طور که گفته شد، زبانشناسی حقوقی علمی نوپاست و علیرغم جدید بودن آن، در کشورهای اروپایی به ویژه آمریکا و انگلستان پیشرفت بسیار خوبی داشته است، اما در ایران این رشته تا حدود زیادی ناشناخته مانده است و این خود بیانگر اهمیت مسئله است. این پژوهش درصدد است این رشته نوین را در نظام قضایی معرفی نماید. انجام این تحقیق و تحقیقاتی مانند آن باعث می شود، محققینی که در این دو رشته علمی (زبانشناسی و حقوق) مطالعه می کنند، با این رشته آشنایی بیشتری پیدا کنند و آن را به کار گیرند.

¹-International Association for Forensic Linguistics

²- International Journal of Forensic Linguistics

³-discourse analysis

⁴-semantics

⁵-law text writing skills

⁶-identification phonetics

۱-۴- اهداف پژوهش

این پژوهش دارای دو هدف اصلی و کاربردی است:

هدف اصلی در انجام این پژوهش نشان دادن برخی تفاوت‌های کلامی در گفتار زنان و مردان در دادگاه خانواده است. به طور مثال مردان و زنان تا چه حد از جملات تحکم آمیز در برابر قاضی استفاده می کنند و یا از کدامیک از دو جنس از واژگان حقوقی بیشتر بهره می برند.

اهداف کاربردی که در پژوهش حاضر مورد نظر است، عبارتند از:

- معرفی زیانشناسی حقوقی به محافل زیانشناسی و حقوقی و سپس به جامعه علمی رشته های مرتبط
- ارتقا سطح آگاهی سیستم قضایی در ارتباط با نقش تجزیه و تحلیل گفتمانی مکالمه هادر جهت تشخیص و صدور حکم صحیح
- ارائه یافته هایی مستند و آشنا از محیط دادگاههای ایرانی برای دست اندرکاران مسائل زیانشناسی حقوقی
- ارائه طریق به مسئولین قضایی در جهت انجام برنامه ریزی های مناسب با وضعیت فرهنگی کشور ایران برای استفاده بهینه از روشهای علمی زیانشناسی حقوقی در دادگاهها

۱-۵- سوالات پژوهش

۱. میزان به کارگیری تنوع واژگان و اصطلاحات حقوقی، در کدام یک از دو جنسیت در جدل های بین زنان و مردان در دادگاه خانواده شهر تهران، بیشتر است؟
۲. میزان به کارگیری بسامد واژگان و اصطلاحات حقوقی، در کدام یک از دو جنسیت در جدل های بین زنان و مردان در دادگاه خانواده شهر تهران، بیشتر است؟
۳. در جدل های بین زنان و مردان در دادگاه خانواده شهر تهران، کدام یک از دو جنسیت بیشتر از جملات پرسشی به قصد گرفتن تأیید از جانب قاضی^۱ استفاده می کند؟
۴. آیا جنسیت در استفاده از جملات تحکم آمیز در جدل های بین زنان و مردان در دادگاه خانواده شهر تهران تمایزی ایجاد می کند؟